

Seat No. : _____

AA-164

April-2019

M.A., Sem.-II

409 : Economics

(Environmental Economics – II)

(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) કુદરતી સંસાધનોનો અર્થ શું છે ? તેમનો આર્થિક વિકાસમાં ફાળો સવિસ્તાર ચર્ચો. 14

અથવા

“સહિયારી માલિકીના સંસાધનો અને બજાર નિષ્ફળતા” સવિસ્તાર સમજાવો.

(B) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ચાર) 4

- (1) પુનઃ પ્રાપ્ય સંસાધનોનો અર્થ જણાવો.
- (2) બિન-વંચીતતાનો અર્થ જણાવો.
- (3) નૈતિક જોખમ એટલે શું ?
- (4) પ્રતિકૂળ પસંદગીનો ખ્યાલ ટૂંકમાં સમજાવો.
- (5) જમીન ધોવાણનો અર્થ શું છે ?

2. (A) હેડોનીક કિંમત પદ્ધતિ સવિસ્તાર સમજાવો. 14

અથવા

પ્રવાસન ખર્ચ પદ્ધતિ સવિસ્તાર ચર્ચો.

(B) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ચાર) 4

- (1) અનુમાનાત્મક બજાર પ્રતિભાવ પદ્ધતિ એટલે શું ?
- (2) અનુમાનાત્મક બજાર પ્રતિભાવ પદ્ધતિની બાબતો શું છે ?
- (3) વપરાશ-મૂલ્યનો અર્થ જણાવો.
- (4) વિકલ્પ મૂલ્યનો અર્થ જણાવો.
- (5) વારસાગત મૂલ્યનો અર્થ શું છે ?

3. (A) જીવ-વિવિધતાનો અર્થ શું છે ? જીવ-વિવિધતાનુ મહત્ત્વ દર્શાવો. 14
- અથવા**
- સામાજીક વનીકરણનો ખ્યાલ ટૂંકમાં સમજાવો અને તેના પ્રકારો સવિસ્તાર સમજાવો.
- (B) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ત્રણ) 3
- (1) NRM નો અર્થ જણાવો.
 - (2) AKRSP ના હેતુઓ શું છે ?
 - (3) DSC ના હેતુઓ શું છે ?
 - (4) ભાગીદારી વન પ્રબંધનો અર્થ જણાવો.
 - (5) સહભાગી સિંચાઈ પ્રબંધ એટલે શું ?
4. (A) “પર્યાવરણ અને WTO” સવિસ્તાર ચર્ચો. 14
- અથવા**
- મોન્ટ્રીયલ ખરડો સવિસ્તાર સમજાવો.
- (B) બે-ત્રણ લીટીમાં જવાબ આપો : (કોઈ ત્રણ) 3
- (1) વૈશ્વિક ઉષ્ણતાનો અર્થ શું છે ?
 - (2) “આબોહવામાં ફેરફાર”નો અર્થ જણાવો.
 - (3) કાર્બન સીન્ક એટલે શું ?
 - (4) શિકાર ચોરીનો અર્થ જણાવો.
 - (5) આદ્ર જમીન એટલે શું ?
-

AA-164
April-2019
M.A., Sem.-II
409 : Economics
(Environmental Economics – II)
(Old)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) What do you mean by Natural Resources ? Explain in detail their role in economic development. 14

OR

“Common property resources and market failure”. Explain in detail.

- (B) Answer in **2-3** lines : (any **four**) 4

- (1) What is meant by Renewable Resources ?
- (2) Give the meaning of non-excludability.
- (3) What is moral hazard ?
- (4) Briefly explain the concept of adverse selection.
- (5) What do you mean by soil erosion ?

2. (A) Explain in detail hedonic pricing method. 14

OR

Discuss travel cost method in detail.

- (B) Answer in **2-3** lines : (any **four**) 4

- (1) What do you mean by contingent valuation method ?
- (2) What are the issues in contingent valuation method ?
- (3) What is meant by consumption value ?
- (4) Give the meaning of option value.
- (5) What is meant by bequest value ?

3. (A) What is meant by bio-diversity ? Point out the importance of bio-diversity. **14**

OR

Briefly explain the concept of social forestry. Explain in detail its types.

- (B) Answer in **2-3** lines : (any **three**) **3**

- (1) Give the meaning of NRM.
- (2) What are the objectives of AKRSP ?
- (3) What are the objectives of DSC ?
- (4) Give the meaning Joint Forest Management.
- (5) What is Participatory Irrigation Management (PIM) ?

4. (A) “Environment and WTO”. Discuss in detail. **14**

OR

Explain in detail Montreal Protocol.

- (B) Answer in **2-3** lines : (any **three**) **3**

- (1) What do you mean by global warming ?
 - (2) Give the meaning of climate change.
 - (3) What is the meaning of carbon sink ?
 - (4) Give the meaning of poaching.
 - (5) What do you mean by wetland ?
-

AA-164

April-2019

M.A., Sem.-II

409 : Economics

(Managerial Economics – II)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) ધંધો કરનાર વ્યક્તિને કયા કયા જોખમોનો સામનો કરવો પડે છે ? વ્યવસાયમાં જોખમના સંદર્ભમાં વસ્તુલક્ષી અને વ્યક્તિલક્ષી સંભાવનાના ખ્યાલો સમજાવો. 14

અથવા

- (a) ધંધામાં જોખમ ઊભા થવાના કારણો સમજાવો.
(b) ધંધામાં રહેલ જોખમકારી નિર્ણયોના વિશ્લેષણ માટેના પગથિયાં સમજાવો.
- (B) નીચેના પ્રશ્નો માટે યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો : (કોઈ ચાર) 4
- (1) દરેક વ્યૂહરચના અને તેની સાથેની કુદરતી પરિસ્થિતિના જુદા જુદા સંયોજનોના પરિણામો શેના દ્વારા બતાવવામાં આવે છે ?
- (a) શ્રેણિક (b) નિશ્ચાયક
(c) કોષ્ટક (d) વળતર શ્રેણિક
- (2) ધંધાકીય નિર્ણય અંગેના પરિણામ અંગે કોઈ માહિતી પ્રાપ્ત ન હોય તો તે પરિસ્થિતિને શું કહેવાય છે ?
- (a) ચોક્કસતા (b) જોખમ
(c) અનિશ્ચિતતા (d) ઉપરના બધા
- (3) નિયોજકે ધંધામાં નિર્ણયમાં લેતી વખતે જે પરિસ્થિતિ સ્વીકારીને ચાલવું પડે છે તેને શું કહેવામાં આવે છે ?
- (a) નિયંત્રિત પરિસ્થિતિ (b) અસ્વીકાર્ય પરિસ્થિતિ
(c) કુદરતી પરિસ્થિતિ (d) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- (4) જો બે મૂડીરોકાણ પ્રોજેક્ટમાંથી પ્રાપ્ત અપેક્ષિત નફો જુદો જુદો તો હોય, તો પ્રોજેક્ટની પસંદગી માટે શેનો ઉપયોગ થઈ શકે છે ?
- (a) સહસંબંધાક (b) વિચલાંક
(c) મધ્યક (d) સંભાવના

- (5) નવા સામાજિક પ્રોજેક્ટમાં રહેલા જોખમની ગણતરી માટે શાનો ઉપયોગ કરી શકાય છે ?
- (a) સંભાવના (b) અપેક્ષિત નાણાકીય વળતર
(c) પ્રમાણિત વિચલન (d) બંને (b) અને (c) ઉપર
- (6) જાહેર ક્ષેત્ર કેવા પ્રકારની વસ્તુ ઉત્પાદન કરે છે ?
- (a) ખાનગી વસ્તુઓ (b) જાહેર વસ્તુઓ
(c) મિશ્ર વસ્તુઓ (d) બધી જ સંભાવના

2. (A) સ્થાનીયકરણને અસર કરતા પરિબળોને વર્ણવો અને ઉદ્યોગના સ્થાનીયકરણ અંગેનો સારજેન્ટ ફ્લોરેન્સનો સિદ્ધાંત સમજાવો. 14

અથવા

- (a) ખર્ચ લાભ વિશ્લેષણ નોંધ લખો.
(b) રામસે કિંમત નીતિ સમજાવો.

- (B) નીચેના પ્રશ્નો માટે યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો : (ગમે તે ચાર) 4

- (1) જાહેર ક્ષેત્ર દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવતી વસ્તુઓ અને સેવાઓની લાક્ષણિકતાઓમાંની એક કઈ છે ?
- (a) તેમની કિંમત શૂન્ય હોય છે અથવા સરેરાશ ખર્ચ કરતાં ઓછી છે.
(b) તેમની કિંમત શૂન્ય હોય છે અથવા સરેરાશ ખર્ચ કરતાં વધારે છે.
(c) તેમની કિંમત ઋણ છે.
(d) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- (2) વેબરના જણાવ્યા અનુસાર, ઉદ્યોગનું સ્થાન નક્કી કરતાં બે મુખ્ય ખર્ચ છે.
- (a) મૂડી અને શ્રમ ખર્ચ (b) પરિવહન અને શ્રમ ખર્ચ
(c) શ્રમ અને જમીન ખર્ચ (d) કાર્યો માલ અને મૂડી ખર્ચ
- (3) ન્યૂનતમ પરિવહન ખર્ચ સ્થાનીયકરણ મેળવવાના હેતુથી કયા અર્થશાસ્ત્રી એ સ્થાનીયકરણ ત્રિકોણનો ઉપયોગ કર્યો છે ?
- (a) કેઈન્સ (b) મીડ
(c) વેબર (d) સારજેન્ટ ફ્લોરેન્સ
- (4) કયા અર્થશાસ્ત્રીએ સ્થાનીયકરણ માટે વ્યાપ્તિ પદ્ધતિ વિશ્લેષણ આપ્યું ?
- (a) માર્ક્સ (b) એડમ સ્મિથ
(c) સર્જેન્ટ ફ્લોરેન્સ (d) રોસ્ટોવ
- (5) એક કરતાં વધુ વસ્તુ ઉત્પાદન કરતી પેઢી કે જ્યાં સામાની ખર્ચ ઘણું વધારે હોય છે ત્યાં શ્રેષ્ઠ કિંમત પદ્ધતિ કઈ છે ?
- (a) સરેરાશ ખર્ચ-કિંમત પદ્ધતિ (b) સીમાંત ખર્ચ - કિંમત પદ્ધતિ
(c) રામસે કિંમત પદ્ધતિ (d) કુલ-ખર્ચ કિંમત પદ્ધતિ

3. (A) કોઈપણ બે વિશે સમજાવો :

14

- માંગ અને પુરવઠાની મૂલ્ય સાપેક્ષતાના આધારે આબકારી જકાતના બોજાની ગ્રાહક અને વ્યાપારી વચ્ચે થતી વહેંચણી આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
- સ્થાવર સંપત્તિ પર સંપત્તિ કરની અસરને સમજાવો.
- નફાવેરો સમજાવો.

અથવા

સમતુટ વિશ્લેષણ એટલે શું? સમજાવો. તેના દ્વારા ઉત્પાદનનું આયોજન કેવી રીતે થઈ શકે ?

(B) નીચેના પ્રશ્નો માટે યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો : (ગમે તે ત્રણ)

3

- કયો વેરો સાધનોની કાર્યક્ષમ ફાળવણીને પ્રોત્સાહિત કરે છે ?
 - જકાત વેરો
 - ખર્ચ વેરો
 - સંપત્તિ વેરો
 - ઉપરોક્ત તમામ
- સીમાંત સામાજીક ખર્ચ = સીમાંત ખાનગી ખર્ચ + _____.
 - સીમાંત બાહ્ય ખર્ચ
 - સીમાંત સાધન કોસ્ટ
 - કુલ સરેરાશ ખર્ચ
 - કુલ અસ્થિર ખર્ચ
- કુલ સીમાંત ફાળો = કુલ આવક - _____.
 - TFC
 - TVC
 - AFC
 - AVC
- પેઢીના ખર્ચ _____ થવાથી સમતુટ બિંદુ જમાણી તરફ ખસે છે.
 - માં વધારો
 - સ્થિર
 - શૂન્ય
 - માં ઘટાડો
- કયા પ્રકારનો વેરો સ્થાનિક સરકારોને પ્રમાણમાં વધુ આવક મેળવવામાં મદદરૂપ થાય છે ?
 - આવક વેરો
 - ખર્ચ વેરો
 - સંપત્તિ વેરો
 - ઉપરોક્ત તમામ

4. (A) ગમે તે બે સમજાવો :

14

- (a) ગેમ થિયરીનાં સંદર્ભમાં સહકારી અને બિન સહકારી રમતના ખ્યાલની સમજૂતી આપો.
- (b) નીચેના કોષ્ટક બે કંપનીઓ માટે વળતર શ્રેણિક આપેલ છે. નેશ સંતુલન શોધો.

		Firm B	
		જાહેરાત	જાહેરાત કરશો નહીં
Firm A	જાહેરાત	(5,4)	(6,2)
	જાહેરાત કરશો નહીં	(3,6)	(7,2)

- (c) સુરેખ આયોજનનો ખ્યાલ સમજાવી તેના સંદર્ભમાં હેતુલક્ષી વિધેય અને પ્રતિબંધકોના ખ્યાલ સમજાવો.
- (d) સુરેખ આયોજનની ઉપયોગીતા પર ચર્ચા કરો.

(B) નીચેના પ્રશ્નો માટે યોગ્ય જવાબ પસંદ કરો : (ગમે તે ત્રણ)

3

- (1) રમતનાં સિદ્ધાંતોનો ઉપયોગ મુખ્યત્વે કયા બજારમાં લાગુ પાડી શકાય છે ?
- (a) પૂર્ણ હરીફાઈવાળા બજાર (b) ઈજારામાં
- (c) અલ્પહસ્તક ઈજારામાં (d) ઈજારાયુક્ત હરીફાઈમાં
- (2) સુરેખ આયોજન પદ્ધતિની મુખ્ય ધારણા છે.
- (a) ચલરાશિઓ સ્થિર રહે છે.
- (b) ચલરાશિઓ વચ્ચે સુરેખ સંબંધ છે.
- (c) ચલરાશિઓ વચ્ચે બિન સુરેખ સંબંધ છે.
- (d) ચલરાશિઓ વચ્ચે કોઈ સંબંધ નથી.
- (3) સુરેખ આયોજનની સમસ્યાના ઉકેલ માટે નીચે આપેલામાંથી કઈ પદ્ધતિનો ઉપયોગ થાય છે ?
- (a) આલેખ પદ્ધતિ (b) નિયત સંબંધ પદ્ધતિ
- (c) સિમ્પ્લેક્સ પદ્ધતિ (d) બંને (a) અને (c)
- (4) રમતનાં સિદ્ધાંતમાં ઈષ્ટતમ ઉકેલને _____ કહેવાય.
- (a) શ્રેષ્ઠ ઉકેલ (b) પલાણ્ય બિંદુ
- (c) મહત્તમ ઉકેલ (d) એકપણ નહીં

Seat No. : _____

AA-164

April-2019

M.A., Sem.-II

409 : Economics

(Managerial Economics – II)

(New)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) What type of risks are to be faced by a businessman ? In the context of risk in business explain the concepts of objective and subjective probability. **14**

OR

- (a) Explain the reasons for risk in business.
(b) Explain the steps involved in the analysis of risky decisions.
- (B) Select the correct answer for following questions : (any **four**) **4**
- (1) The outcomes associated with combinations of each strategy and state of nature is shown by
(a) Matrix (b) Determinants
(c) Table (d) Pay-off matrix
- (2) A situation where no information is available about the outcome of the business decision is known as
(a) Certainty (b) Risk
(c) Uncertainty (d) All of the above
- (3) In a business decision, the conditions that an entrepreneur has to accept is called
(a) Controlled conditions (b) Unacceptable condition
(c) State of nature (d) None of the above
- (4) If two investment project have different expected profit, what can be used to decide the selection of the project ?
(a) Coefficient of correlation (b) Coefficient of variation
(c) Mean (d) Probability
- (5) What can be used for calculating risk in a new social project ?
(a) Probability (b) Expected monetary return
(c) Standard deviation (d) Both (b) and (c) above

- (6) What kind of thing does the public sector produce ?
- (a) Private goods
 - (b) Public goods
 - (c) Mixed goods
 - (d) All

2. (A) State the factors affecting location and explain the location theory of industry given by Sargent Florence. 14

OR

- (a) Write a note on cost benefit analysis.
- (b) Ramsey pricing methods.

- (B) Select the correct answer for following questions : (any **four**) 4

- (1) One of the characteristics of the goods and services provided by public sector is that

- (a) Their price is zero or less than average cost
- (b) Their price is zero or greater than average cost
- (c) Their price is negative
- (d) None of the above

- (2) According to Weber, two most important costs for deciding location of an industry are

- (a) Capital and labour costs
- (b) Transportation and labour costs
- (c) Labour and land costs
- (d) Raw-material and capital costs

- (3) In order to get the least transport cost location, which economist has given location triangle ?

- (a) Keynes
- (b) Mead
- (c) Weber
- (d) Sargent Florence

- (4) Which economist has given inductive analysis for the problem of choice of location ?

- (a) Marx
- (b) Adam Smith
- (c) Sargent Florence
- (d) Rostow

- (5) For a firm producing multiproducts where the common cost is very high, which is the best price system

- (a) Average cost pricing method
- (b) Marginal cost pricing method
- (c) Ramsey pricing method
- (d) Total cost pricing method

3. (A) Write any **two** : 14
- (a) Explain with the help of diagram, the distribution of burden of excise tax between consumer and seller on the basis of price elasticity of demand and supply.
 - (b) Explain the effect of property tax on immovable property.
 - (c) Explain Profit tax.

OR

What is break-even analysis ? Explain, how production can be planned with it.

- (B) Select the correct answer for following questions : (write any **three**) 3
- (1) Which tax encourages efficient allocation of resources ?
 - (a) Excise tax
 - (b) Expenditure tax
 - (c) Wealth tax
 - (d) All of the above
 - (2) Marginal Social Cost = Marginal Private Cost + _____.
 - (a) Marginal External Cost
 - (b) Marginal Factor Cost
 - (c) Total Average Cost
 - (d) Total Variable Cost
 - (3) Total contribution margin = TR – _____.
 - (a) TFC (b) TVC
 - (c) AFC (d) AVC
 - (4) Break-even point shifts to right due to _____ cost of the firm.
 - (a) increase in (b) constant
 - (c) zero (d) decrease in
 - (5) Which type of tax helps local government to get relatively more income ?
 - (a) Income tax
 - (b) Expenditure tax
 - (c) Wealth tax
 - (d) All of the above

4. (A) Write any **two**

14

- (a) In the context of game theory explain concept of cooperative and non cooperative game.
- (b) Following is the pay-off matrix for two firms. Find out Nash equilibrium.

		Firm B	
		Advertise	Don't Advertise
Firm A	Advertise	(5,4)	(6,2)
	Don't Advertise	(3,6)	(7,2)

- (c) Explain the concept of linear programming and also explain the concepts of constraints and objective function.
- (d) Discuss the usefulness of linear programming.

(B) Select the correct answer for following questions : (write any **three**)

3

- (1) In which market the principles of game theory can be applied ?
- (a) Perfectly competitive market
 - (b) Monopoly
 - (c) Oligopoly
 - (d) Monopolistic competition
- (2) The main assumption of linear programming method is
- (a) Variables are constant.
 - (b) There is linear relationship between variables.
 - (c) There is non-linear relationship between variables.
 - (d) There is no relationship between variables.
- (3) Which of the following methods is used for solution of a linear programming problem ?
- (a) Graphical method
 - (b) Regression method
 - (c) Simplex method
 - (d) Both (a) and (c)
- (4) In the theory of game, the optimum solution is called _____
- (a) Best solution
 - (b) Saddle point
 - (c) Maximum Solution
 - (d) None of this